

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціальної педагогіки та психології

(підпис) О. В. Пономаренко
(ініціали та прізвище)
« _____ » _____ 2023 р.

Мнемотехніка в роботі педагога
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

циклу вільного вибору бакалаврів
очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 231 «Соціальна робота»
освітньої програми «Соціальна педагогіка»

Укладачі: Соловйова Т. Г. канд. пед. наук, доцент, викладач Соха Н. В.

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки та
спеціальної освіти

Протокол № 1 від 30 серпня 2023р.
Завідувач кафедри соціальної педагогіки та
спеціальної освіти

(підпис) Н. В. Заверико
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціальної педагогіки та психології

Протокол № 1 від “30” серпня 2023 р.
Голова науково-методичної ради факультету
соціальної педагогіки та психології

(підпис) Т. В. Турбар
(ініціали, прізвище)

Гарант освітньої програми

(підпис) О. Г. Лещенко
(ініціали, прізвище)

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристик а навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
бакалаврський	Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
		Цикл дисциплін вільного виборустудента в межах університету	
	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		III-й	III-й
	*Змістових модулів – 4	Лекції	
		10 год.	год.
		Практичні	
	Кількість поточних контрольних заходів – 8	6 год.	год.
		Самостійна робота	
		74 год.	год.
Вид підсумкового семестрового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Мнемотехніка в роботі педагога» є засвоєння теоретико-методологічних основ застосування методів мнемотехніки в сучасній освіті та професійній діяльності педагога.

Основними **завданнями** викладання дисципліни є:

- сформувані у студентів цілісне уявлення про предметну сферу, генезис й теоретико-методологічні основи мнемотехніки;
- ознайомити студентів з методами та прийомами мнемотехніки;
- розкрити основи практичного застосування мнемотехніки в професійній діяльності педагога;
- ознайомити з методами психодіагностики для вивчення ефективності впровадження методів та прийомів мнемотехніки в освітній процес

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>СК-18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.</p> <p>СК-19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.</p> <p>РН-22 Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.</p> <p>РН-23 Конструювати процес та результат соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності в межах поставлених завдань, використовувати кількісні та якісні показники, коригувати план роботи відповідно до результатів оцінки</p>	<p>Методи навчання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – словесні: лекційні методи(лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація, із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація) тощо); – діалогічні методи (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, інтелектуальні розминки, «мозковий штурм», заняття з елементами тренінгу та ін.); – проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, метод кейсів, обговорення, пошук); – дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру); – самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань. <p>Контрольні заходи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – тестування; – усні та письмові опитування; – перевірка письмових робіт студентів (есе, довідки, порівняльні характеристики, реферати, тощо); – перевірка доповідей/презентацій, що розкривають певні питання; – перевірка творчих робіт.

Міждисциплінарні зв'язки.

Проблематика курсу «Мнемотехніка в роботі педагога» пов'язана із педагогікою, загальною психологією, технологіями соціальної роботи, інноваційними методами в соціальній роботі.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретико-методологічні основи застосування методів та прийомів мнемотехніки в сучасній освіті

Тема 1. Освітня мнемотехніка: визначення, призначення, історія розвитку. Актуальність упровадження технології освітньої мнемотехніки в сучасну освіту.

Тема 2. Проблема розвитку мнемічних процесів учнів різних вікових категорій. Проблематика і практичне застосування технології освітньої мнемотехніки в освітньому процесі.

Змістовий модуль 2

Методи та прийоми освітньої мнемотехніки

Тема 3. Метод «Зв'язування». Прийоми: «Сюжет», «Послідовні асоціації», «Синтез», «Римізація». Практичне застосування цих прийомів в педагогічній практиці.

Тема 4. Метод «Перетворення». Прийоми: Прийом «Аналогія», «Трансформація» «Піктограми», «Стенографіст», «Фонетична асоціація», «Неологізм», «Цифрообраз», «Цифро-буквений код», «Індивідуальна асоціація», «Закономірність», «Ребус». Практичне застосування цих прийомів в педагогічній практиці.

Тема 5. Метод «Порядкова система». Прийом «Опорний план-конспект». Метод «Підсилення». Прийоми: «Ознака», «Колірний акцент», «Візуалізація», «Понятійний». Практичне застосування цих прийомів в педагогічній практиці. Метод «Збереження». Прийоми: «Раціональне повторення», «Усвідомлення», Практичне застосування».

Змістовий модуль 3

Практичне застосування технології мнемотехніки у системі освіти

Тема 6. Універсальний алгоритм засвоєння інформації. Методика ефективного засвоєння інформації. Формування навичок асоціативного мислення та розвитку мовлення.

Тема 7. Навчально-розвивальні комплекси для використання в освітніх закладах та індивідуально.

Змістовий модуль 4

Застосування психодіагностики для вивчення ефективності впровадження методів та прийомів мнемотехніки в освітній процес

Тема 8. Моніторинг пізнавальних якостей учнів. Діагностика пам'яті, діагностика уваги, діагностика мислення, діагностика уяви, діагностика сприймання.

4. Структура навчальної дисципліни.

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Семинарські/ Практичні /Лабораторні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи застосування методів та прийомів	15		2				13		5	10	15

мнемотехніки в сучасній освіті												
Змістовий модуль 2. Методи та прийоми освітньої мнемотехніки	15		4	2			9		5	10	15	
Змістовий модуль 3. Практичне застосування технології мнемотехніки у системі освіти	15		2	2			11		5	10	15	
Змістовий модуль 4. Застосування психодіагностики для вивчення ефективності впровадження методів та прийомів мнемотехніки в освітній процес	15		2	2			11		5	10	15	
Усього за змістові модулі	60		10	6			44		20	40	60	
Підсумковий семестровий контроль залік	30								20	20	40	
Загалом			90							100		

5. Теми лекційних занять.

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
Змістовий модуль 1.	Тема 1. Освітня мнемотехніка: визначення, призначення, історія розвитку. Тема 2. Проблема розвитку мнемічних процесів учнів різних вікових категорій.	2	
Змістовий модуль 2.	Тема 3. Методи та прийоми мнемотехніки. Тема 4. Методи та прийоми мнемотехніки Тема 5. Методи та прийоми мнемотехніки	2 2	

Змістовий модуль 3.	Тема 6. Універсальний алгоритм засвоєння інформації. Тема 7. Навчально-розвивальні комплекси для використання в освітніх закладах та індивідуально.	2	
Змістовий модуль 4.	Тема 8. Моніторинг пізнавальних якостей учнів. Діагностика пам'яті, діагностика уваги, діагностика мислення, діагностика уяви, діагностика сприймання.	2	
Разом		10	

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
Змістовий модуль 2.	Тема 3. Практичне застосування методів та прийомів в педагогічній практиці. Тема 4. Практичне застосування методів та прийомів в педагогічній практиці. Тема 5. Метод «Порядкова система». Прийом «Опорний план-конспект». Практичне застосування цих прийомів в педагогічній практиці.	2	
Змістовий модуль 3.	Тема 6. Універсальний алгоритм засвоєння інформації. Методика ефективного засвоєння інформації. Формування навичок асоціативного мислення та розвитку мовлення.	2	
Змістовий модуль 4.	Тема 8. Моніторинг пізнавальних якостей учнів. Діагностика пам'яті, діагностика уваги, діагностика мислення, діагностика уяви, діагностика сприймання.	2	
Разом		6	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів.

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання - тестування	Питання для підготовки: Освітня мнемотехніка: визначення, призначення, історія розвитку. Актуальність упровадження технології освітньої мнемотехніки в сучасну освіту. Проблема розвитку мнемічних процесів учнів різних вікових категорій. Проблематика і практичне застосування технології освітньої мнемотехніки в освітньому процесі.	Тестування передбачає надання відповідей на 5 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал..	5
	Практичне завдання. Викладіть свої міркування у вигляді есе, розкривши наступні пункти: 1. Мої знання про мнемотехніку до початку курсу. 2. Актуальність упровадження технології освітньої мнемотехніки в сучасну освіту. 3. Які знання я хочу отримати під час вивчення курсу?	Вимоги до виконання та оформлення: авторський текст обсягом до 6 тис. знаків з пробілами. Текст виконаного завдання надсилається на відповідну сторінку у системі Обов'язково – посилання на використані джерела	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (3 б.); - повний обсяг виконання (5 б.); - творчий підхід у виконанні (2 б.).	10
Усього за ЗМ 1	2			15
2	Теоретичне завдання – Тестування	Питання для підготовки: Основні методи та прийоми освітньої мнемотехніки. Метод «Зв'язування». Прийоми: «Сюжет», «Послідовні асоціації», «Синтез», «Римізація». Практичне застосування цих прийомів в педагогічній практиці. Метод «Перетворення». Прийоми: Прийом «Аналогія», «Трансформація» «Піктограми», «Стенографіст», «Фонетична асоціація»,	Тестування передбачає надання відповідей на 5 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	5

		«Неологізм», «Цифрообраз», «Цифро-буквений код», «Індивідуальна асоціація», «Закономірність», «Ребус». Практичне застосування цих прийомів в педагогічній практиці. Метод «Порядкова система». Прийом «Опорний план-конспект». Метод «Підсилення». Прийоми: «Ознака», «Колірний акцент», «Візуалізація», «Понятійний». Практичне застосування цих прийомів в педагогічній практиці. Метод «Збереження». Прийоми: «Раціональне повторення», «Усвідомлення», «Практичне застосування».		
	Практичне завдання – розробити мнемотренажер «Знайди аналогію»	Вимоги до виконання та оформлення: Виконане завдання надсилається на відповідну сторінку у Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13947	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (3 б.); - повний обсяг виконання (5 б.); - творчий підхід у виконанні (2 б.).	10
Усього за ЗМ 2	2			15
3	Теоретичне завдання – Тестування.	Питання для підготовки: Практичне застосування технології мнемотехніки у системі освіти. Універсальний алгоритм засвоєння інформації. Методика ефективного засвоєння інформації. Формування навичок асоціативного мислення та розвитку мовлення. Навчально-розвивальні комплекси для використання в освітніх закладах та індивідуально.	Тестування передбачає надання відповідей на 5 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	5
	Практичне завдання – розробити мнемотренажер «Смислові блоки»	Вимоги до виконання та оформлення: мнемотренажер розробляється відповідно до зразка і надсилається на відповідну сторінку у Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13947	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (3 б.); - якість порівняння (5 б.); - самостійність виконання (2 б.);	10
Усього за ЗМ 3	2			15
4	Теоретичне завдання – Тестування.	Питання для підготовки: Моніторинг пізнавальних якостей учнів. Діагностика пам'яті, діагностика уваги, діагностика мислення,	Тестування передбачає надання відповідей на 5 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1	5

		діагностика уяви, діагностика сприймання.	бал.	
	Практичне завдання – дібрати практичний матеріал для моніторингу пізнавальних якостей учнів та презентувати його на практичному занятті.	Вимоги до виконання та оформлення: розробка надсилається на відповідну сторінку у Moodle: https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=13947	Максимальна кількість балів нараховується за такими критеріями: - своєчасність виконання (3 б.); - самостійність виконання (5 б.); - якість виконання (2 б.);	10
Усього за ЗМ 4	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: Освітня мнемотехніка: визначення, призначення, історія розвитку. Актуальність упровадження технології освітньої мнемотехніки в сучасну освіту. Проблема розвитку мнемічних процесів учнів різних вікових категорій. Проблематика і практичне застосування технології освітньої мнемотехніки в освітньому процесі. Основні методи та прийоми освітньої мнемотехніки. Метод «Зв'язування». Прийоми: «Сюжет», «Послідовні асоціації», «Синтез», «Римізація». Практичне застосування цих прийомів в педагогічній практиці. Метод «Перетворення». Прийоми: Прийом «Аналогія», «Трансформація», «Піктограми», «Стенографіст», «Фонетична асоціація», «Неологізм», «Цифрообраз», «Цифро-буквений код», «Індивідуальна асоціація», «Закономірність»,	Тестування передбачає надання відповідей на 20 запитань. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	20

		<p>«Ребус». Практичне застосування цих прийомів в педагогічній практиці. Метод «Порядкова система». Прийом «Опорний план-конспект». Метод «Підсилення». Прийоми: «Ознака», «Колірний акцент», «Візуалізація», «Понятійний». Практичне застосування цих прийомів в педагогічній практиці. Метод «Збереження». Прийоми: «Раціональне повторення», «Усвідомлення», «Практичне застосування». Практичне застосування технології мнемотехніки у системі освіти. Універсальний алгоритм засвоєння інформації. Методика ефективного засвоєння інформації. Формування навичок асоціативного мислення та розвитку мовлення.</p> <p>Навчально-розвивальні комплекси для використання в освітніх закладах та індивідуально. Моніторинг пізнавальних якостей учнів. Діагностика пам'яті, діагностика уваги, діагностика мислення, діагностика уяви, діагностика сприймання.</p>		
	Практичне завдання	<p>Практичне завдання:</p> <p>Розробити пам'ятку для учнів на основі мнемотехнічних засобів на одну з тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правила поведінки в школі. 2. Правила поведінки в класі. 3. Правила поведінки під час екскурсії. 4. Правила поведінки під час канікул. <p>Презентувати свою розробку під час заліку</p>	<p>Максимальна кількість балів за кожне виконане завдання – 10 б., нараховується за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> - своєчасність виконання завдання (2 б.); - творчий підхід до виконання завдання (3 б.); - презентація розробки під час заліку (3 б.); - самоаналіз власної розробки (2 б.). 	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література.

Основна:

1. Чепурний Г. А. Освітня мнемотехніка : навчально-методичний посібник. 3-тє вид., оновл. зі змін. та доповн. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 152 с.

Додаткова:

1. Кузнецов М. А., Заїка Є. В., Ходикіна Ю. Ю. Психологія моторної пам'яті : прикладні аспекти : монографія. Харків : Діса Плюс, 2019. 446 с

Інформаційні джерела:

1. Акастьолова О. В. Використання прийомів мнемотехніки для засвоєння навчального матеріалу здобувачами освіти початкових класів : навчально-методичний посібник. URL: <https://naurok.com.ua/posibnik-vikoristannya-priyomiv-mnemotehniki-dlya-zasvoennya-navchalnogo-materialu-zdobuvachami-osviti-pochatkovih-klasiv-296773.html>
2. Білоконь Н. Практики розвитку пам'яті. Лайфхаки від учителів. URL: <https://nus.org.ua/articles/praktyku-rozvytku-pam-yati-lajfhaky-vid-uchyteliv/>
3. Бойко З. В. Використання мнемотехнічних прийомів при запам'ятовуванні географічних об'єктів та їх образів. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN16/11bzvnto.pdf>
4. Кравченко С. М. Семінар-практикум на тему: «Прийоми мнемотехніки в освітньому процесі закладів дошкільної освіти». URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/01008mpr-4733.docx.html>
5. Лечаченко С. А. Барна Л. С. Прийоми мнемотехніки і ейдетики як засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках біології. *Збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції «Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук в контексті вимог Нової української школи», 20 травня 2021 року.* URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/19186/1/16_Lechachenko_Barna.pdf
6. Ляшок Л. В. Актуалізація лінгвосвідомості учнів засобами мнемотехніки в процесі реалізації української рідномовної освіти. URL: <http://surl.li/krdge>
7. Пашко Л. Мотивація навчально-пізнавальної діяльності майбутніх учителів початкових класів при вивченні розділу «Фонетика» засобами мнемотехніки. *Професіоналізм педагога : теоретичні й методичні аспекти*, Випуск 1(17), 2022. С. 122-134. URL: <http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/259981/256349>
8. Тітаренко Л. Мнемотехніка на уроках математики в початковій школі. *Освіта та суспільство : новий колегіум*. Випуск 1, 2019. С. 43-47
9. AL Putnam. Mnemonics in education : Current research and applications. *Translational Issues in Psychological Science*, 2015. P. 1-26. URL: <https://psycnet.apa.org/manuscript/2015-26723-002.pdf>
10. M Dresler, WR Shirer, BN Konrad, NCJ Müller. Mnemonic Training Reshapes Brain Networks to Support Superior Memory. Volume 93, ISSUE 5, P. 1227-1235. E6, march 08, 2017. URL: [https://www.cell.com/fulltext/S0896-6273\(17\)30087-9](https://www.cell.com/fulltext/S0896-6273(17)30087-9)